

Пасс І.Д.

студентка;

Заволока Л.О.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

Актуальність даної теми обумовлена тим, що за умов нестабільності ризики неповернення кредитів банкам можуть збільшуватися в декілька разів, тому на даному сегменті ринку фінансових послуг страхові компанії є незамінними.

Кредитні ризики – ті, які з'являються у комерційних банків при виконанні ними певних операцій. Найпоширенішим випадком кредитного ризику є неповернення позичальником придбаного кредиту і несплата відсотків за користування ним. Класифікація кредитних ризиків вважається найбільш деталізованою, що передбачає ризик загальної неплатоспроможності і ризики непогашення окремих видів кредитів: споживчого, експортного, сільськогосподарського, іпотечного і т. д. [2].

Слід підкреслити те, що загальноісторичний прототип страхування кредитів – це комісійна операція, відповідно до умов здійснення якої укладався додатковий договір – делькредере.

Договір делькредере набував виду вексельної поруки, відповідно до якої, якщо третя особа не повертає борг, комісіонер повинен був сплатити відшкодування комітенту в повному розмірі заборгованості. Розділ делькредерного страхування вважається основним в сфері кредитного страхування. Страхові товариства отримують з нього значну частину страхових внесків, при цьому лише від страхування товарних кредитів – аж до п'ятдесяти відсотків надходжень від делькредерних видів страхування [3].

В Законі України «Про страхування» зазначено два види страхування кредитних ризиків: страхування кредитів (у тому числі страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту) і страхування виданих та прийнятих гарантій [1].

Проаналізуємо динаміку основних показників діяльності страхових компаній України за страхування кредитів за 2015–2017 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка основних показників діяльності страхових компаній
України зі страхування кредитів (у тому числі відповідальності
позичальника за непогашення кредиту) за 2015–2017 рр.**

Показник	2015	2016	2017
Валові страхові платежі, млн. грн.	29 736,0	35 170,3	43 431,8
Валові страхові виплати, млн. грн.	8 100,5	8 839,5	10 536,8
Рівень виплат, %	27,2	25,1	24,3
Кількість страхових випадків, за якими прийнято рішення про здійснення страхових виплат / відшкодувань	4 879	5 066	3 304
Максимальна страхова виплата / відшкодування за окремим страховим випадком, млн. грн.	40 229	2 649,4	33 334,3

Джерело: [4]

Як свідчать дані таблиці 1 кількість страхових випадків за страхуванням кредитів в 2017 р. значно зменшилась. При цьому страхові компанії забезпечують рівень покриття на рівні 24-27% від загальної суми страхових платежів.

Потрібно також відмітити, що одним з факторів, який стримує розвиток співпраці банків та страхових компаній за страхуванням кредитів є невеликий рівень капіталізації страховиків. У таблиці 2 наведено дані щодо активів та розміру страхових резервів страховиків і для порівняння – обсяги прострочених кредитів.

З даних таблиці 2, можна зробити висновок, що у випадку передачі комерційними банками всієї суми кредитного ризику страховим компаніям, вони будуть не в змозі виконати взяті зобов'язання, так як прострочена заборгованість за кредитами перевищує загальний розмір страхових резервів страховика приблизно в 3 рази.

Таблиця 2

**Активи та страхові резерви страхових компаній України
за 2015–2017 рр.**

Показник	2015	2016	2017
Величина сформованих страхових резервів, млн. грн.	18 376,3	20 936,7	22 864,4
Загальні активи страховиків, млн. грн.	60 729,1	56 075,6	57 381,0
Статутний капітал страховиків, млн. грн.	14 474,8	12 661,6	12 831,3
Прострочена заборгованість за кредитами	84 851	79 292	72 520

Джерело: [4]

В інших країнах використовуються набагато більше видів страхування кредитних ризиків: страхування товарних, фінансових кредитів, страхування нерухомих об'єктів і предметів іпотеки переданих у заставу та ін. [3, с. 29-33].

Таким чином, страхування кредитних ризиків є складним та відособленим видом страхування. Так як страхування прямо не вказане в якості способу забезпечення зобов'язань в чинному законодавстві, то частіше його відносять до нетрадиційних способів виконання зобов'язань чи до таких, що прямо не

вказані у законодавстві. На страховому ринку України ще не вироблено загальних умов страхування кредитів. Тому страхування кредитів розвиватиметься не лише шляхом удосконалення діючих умов страхування відповідальності, а й через перетворення у страхування делькредерного типу, яке можна розглядати як страхування банків-кредиторів від «нещасних випадків» у їхній діяльності.

Отже, страхування кредитних ризиків є відособленим і складним видом страхування. Так як в чинному законодавстві страхування безпосередньо ніяк не відзначено в якості способу забезпечення зобов'язань, то частіше його зараховують до нетрадиційних способів виконання зобов'язань або до таких, які прямо не вказані в законодавстві. На страховому ринку України ще не створено єдиних умов страхування кредитів. Тому страхування кредитів вдосконалюватиметься не тільки за допомогою розвитку діючих умов страхування відповідальності, але і шляхом перетворення у страхування делькредерного типу, що можна розглядати як страхування банків-кредиторів від «нещасних випадків» у їхній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Закон України: «Про страхування» № 1792 від 20.12.2016 р. (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960085.
2. Галушак В. В. Страхування кредитних ризиків / В. В. Галушак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2016. – Вип. 16(1). – С. 105-107.
3. Кудрявцев В. Страхування як спосіб забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором // Цивільне право і процес. – № 2. – 2017. – С. 29-33.
4. Підсумки діяльності страхових компаній за 2015-2017 роки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2017_rik/sk_%202017.pdf.

Суліма Є.М.

студент;

Ісхакова О.М.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В БЮДЖЕТІ УКРАЇНИ

Державні цінні папери є важливим джерелом не інфляційного покриття дефіциту бюджету, так як емісія грошей призводить до надходження в обіг незабезпечених реальними активами платіжних засобів, які в свою чергу до інфляції. Вважається, що випуск державних цінних паперів є одним з ефективних методів фінансування бюджетного дефіциту.

Державні цінні папери випускають не тільки для покриття дефіциту бюджету, а й для погашення емітованих раніше державних боргових